

se razteza v severo-zapadni Afriki od 0 do 13. stopinje vzhodne dolžine od Greenwicha, tam kjer se Afrika najbolj približuje Evropi, tako da loči oba dela sveta samo ožina gibraltarska. A maroški sultan ni srečen, kajti doma ga ne ubogajo in mnogo rodov mu plača davek samo, če si ga more s silo vzeti. Tem več prijatelj ima izven države, zlasti Francoze in Nemce, ki se mu oboji kar s silo ponujajo, da bi mu „pomagali“, seveda tako, da bi potem sami ostali gospodarji v Maroku. Nemški cesar se je potrudil celo sam v Maroko, da bi pripravil pot nemškemu

Gibraltarske trdnjave.

vplivu. Francozi, ki mislijo, da imajo večjo pravico do Maroka, so to tako težko gledali, da se je že govorilo o vojski, in posledica teh napetih razmer je bila konferenca zastopnikov vevlasti v Algecirasu, majhnem mestu južne Španske prav blizu Gibraltarja. Na tej konferenci so se pogodili tako, da so se razburjeni duhovi pomirili. Maroški sultan pa stoji v nekakem mednarodnem varstvu. Pri tej priložnosti prinašamo tudi sliko Gibraltarske trdnjave. Gibraltar, arabsko „Džebel al Tarik“ (slovensko: Tarikova skala), je najjužnejši konec Pirenejskega polo-

toka. Skala je visoka 425 m, dolga 4,6 km in široka 1,25 km. Od l. 1704. je v angleški oblasti. Angleži so izpremenili Gibraltar v silno trdnjavo, ki brani vhod v Sredozemsko morje in velja za nepremagljivo. V skalo so vsekane tri visoko obokane galerije, prva 122 m, druga 213 m, tretja 308 m nad morjem; vse so nasajene z ogromnimi topovi največjega kalibra. Ker meri morje na najožjem mestu samo 13 km med Evropo in Afriko, je jasno, zakaj Angleži tako varujejo to svojo tako velevažno posest.

Mnogo se piše o namerah Italije na Albanijo.

Zato prinašamo danes nekaj slik iz okolice Skadra. Skadar je пристanišče albansko in glavno mesto severoalbanskega vilajeta. Mesto stoji na južnem bregu Skadarskega jezera, ki skoro vsako leto preplavlja okolico. V mestu stanuje generalni gubernator, avstrijski generalni konzul in več konzulov drugih držav. V mestu je utrjen grad in velika katoliška katedrala. Prebivavci tkejo, tešejo ladje in izdelujejo orožje. Skadarski bazar ima do 2000 prodajalnic in je eno največjih trgovišč ob vzhodni obali Adrije. Prodaja se večinoma koruza, volna, kože itd. V starih časih se je mesto imenovalo Skodra. Dolgo časa je bilo mesto v srbski oblasti. Od leta 1395. je bil Skadar beneški, od leta 1479. pa je pod turško oblastjo. — Tu je razsajal dne 1. junija prošlega leta hud potres, kakršnega že dolgo niso pomnili. Škoda se je cenila na 50 milijonov frankov, in avstrijski cesar je daroval 25.000 kron. Naši slikarji str. 188. in 189. nam kažeta gorovje iz skadarske okolice z razstresenimi seli in narodno nošo tamošnjega prebivalstva.

Prva koncertna dvorana glede na velikost, akustično in praktično razdelitev prostora v Ljubljani je sedaj velika dvorana hotela „Union“. Pogled z galerije kaže naša slika str. 192. Na svečnico je priredila letos „Glasbena Matica“ v njej Bos-sijev oratorij „Visoka pesem“, ki je napolnil dvorano in uspel najpovoljnejše. Veliki zbor „Glasb. Matice“ je šele v tej dvorani prišel do popolne veljave. Za „Glasbeno Matico“ pa je ravno tu nastopil izborni izvežbani

ženski zbor „Katoliškega društva za delavke“ pod vodstvom g. Ferjančiča, ki je dirigiral tu nekaj svojih „Venčkov narodnih pesmi“, med katerimi so pravi biseri narodne melodije in harmonizacije.

Msgr. dr. Fr. Sedej,

novi nadškof goriški, metropolit ilirski.

Goriška nadškofija je dobila novega višjega pastirja — msgr. dr. Fr. Sedeja. To imenovanje nas še tembolj veseli, ker štejemo dr. Sedeja v vrsto „Dom

in Svetovih" pisatelj. Monsignor dr. Fr. Sedej je bil rojen dne 10. okt. 1854 v Cerknem na Goriškem. Gimnazijo je dovršil v Gorici l. 1874. Bil je vedno odličnjak. Maturó je prestal tudi z odliko in sicer kot privatist, ker je h krati isto leto dovršil tudi prvi tečaj bogoslovja. V mašnika posvečen je bil dne 26. avg. 1877 in je potem služboval najprej kot kaplan v rojstni vasi v Cerknem, a le malo časa. Že l. 1878. so ga poslali na Dunaj v zavod sv. Avgušтина, da dopolni svoje učenje in postane doktor bogoslovja. Vrnivši se po štirih letih v domovino, je služboval kot kaplan in katehet pri sestrah uršulinkah v Gorici. Po smrti Štefana Kocjančiča leta 1883. je postal njegov naslednik kot profesor starega zakona v osrednjem semenišču, kjer je poučeval šest let, dokler ga niso pozvali zopet na Dunaj l. 1889. kot c. in kr. dvornega kapelana in ravnatelja višjega izobraževališča za duhovnike pri sv. Avguštinu. Od tod je prišel l. 1898. z nova v Gorico kot kanonik, župnik stolne cerkve in dekan goriškega dekanata. To službo je opravljal z izredno vestnostjo, pridnostjo in požrtvovalnostjo do prošlega meseca. L. 1902. je prevzel iz prijaznosti do bolnega prijatelja dr. Josipa Pavlice nadomestovanje novega zakona v goriški bogoslovnici. Ta predmet je po prezgodnji smrti dr. Josipa Pavlice nadalje poučeval do sedanjega časa. Poleg tega je bil tudi član dež. šol sveta, nadškofijski nadzornik slovenskih in nemških goriških šol in je sodeloval pri različnih upravah in društvih.

Od nekdanj je bil velik prijatelj cerkvenega petja ter si je pridobil kot predsednik „Cecilij. društva“ na tem polju mnogo zaslug.

O njegovem nenavadnem bogoslovnem znanju nam pričajo razne učene razprave. Tako so prinesli izpod njegovega peresa n. pr. „Folium periodicum“, „Rimski Katolik“ in „Dom in Svet“ razne znanstvene spise. V našem listu je posebno znamenita razprava o klinopisih. V zadnjem času je spisal: „Pojasnilni uvod“ v knjigo „Job“, ki jo je poslovenil pesnik S. Gregorčič.

Monsignora dr. Sedeja prištevamo med najbolj nadarjene duhovnike v goriški nadškofiji. Njegov značaj je čist, njegovo življenje v vsakem oziru vzgledno, njegova pobožnost odkritosrčna. O tem pričajo zlasti verniki stolne župnije, ki ga radi njegove požrtvovalnosti, gorečnosti in pobožnosti visoko čislajo in pristrčno ljubijo. Stolno cerkev je popolnoma prenovil in olepšal. Svojemu rojaku želimo ob nastopu tako visoke in težavne službe, da mu ohrani Bog svojo pomoč mnogo let v prospeh goriške nadškofije!

☩

† Lambert Einspieler,

stolni prošt v Celovcu, predsednik „Družbe sv. Mohorja“.

Dne 3. febr. nas je iznenadila žalostna vest, da je umrl stolni prošt Lambert Einspieler v Celovcu. S tem je zadela koroške Slovence bridka izguba, kajti

Lambert Einspieler je bil duša slovenskemu gibanju na Koroškem.

Prošt Lambert Einspieler je bil rojen dne 10. septembra 1840 na Bistrici v Rožu kot sin spoštovane Einspielerjeve rodbine „pri Krivcu“. Ko je dovršil z najboljšim uspehom za duhovniški poklic potrebne znanstvene in bogoslovne nauke, v gimnaziji (1859) in v knezoškofijski bogoslovnici v Celovcu, je bil dne 8. avgusta 1863 posvečen za duhovnika. Novo mašo je daroval v podružnični cerkvi na Bistrici. Od tedaj je nepretrgoma in vzorno deloval deloma kot dušni pastir, deloma kot član knezoškofijskega konzistorija in knezoškofijskega stolnega kapitlja v službi krške škofije.

Kot dušni pastir je bil najprej nameščen za kapelana v dekaniji župniji v Kapli ob Dravi, kjer je šest mesecev opravljal dušnopastirsko službo v obsežni župniji namesto visokoletnega in bolehnega dekana in župnika Mateja Čudna. Od 1. maja 1864 do 30. septembra 1866 je deloval kot dušni pastir v dekaniji župniji žabniški ter je bil v času romanja na sv. Višarje, kjer je bilo do 20.000 romarjev, neposredni vodja zakristije in bogoslužja. Ta služba je posebno v vojskinem letu 1866 zahtevala veliko previdnosti in pozornosti.

Od 1. okt. 1866 do 31. julija 1868 je deloval kot kapelan in katehet pri mestni župniji v Beljaku in je prevzel tudi vodstvo novoustanovljenega „Katoliškega društva rokodelskih pomočnikov“.

L. 1868. je knez in škof dr. Wierl. Einspielerja poklical za knezoškofijskega dvornega kapelana in tajnika ordinariata v Celovec, potem je bil pa „v priznanje za izkazano strokovno znanje“ imenovan za konzistorialnega poročevalca, arhivarja in tajnika duhovskega sodišča v zakonskih zadevah. Pod škofom dr. Fundrom je pokojnik postal kancelar knezoškofijskega ordinariata. L. 1884. je bil pokojnik od cesarja imenovan stolnim kapitularnjem. Ko je krška škofija dne 1. oktobra 1886 vsled smrti kneza in škofa dr. Petra Fundra nenadoma osirotela, je bil kancelar L. Einspieler imenovan za kapitljskega vikarja, da je v vsem vodil izpraznjeno škofijo, in to zaupno službo je opravljal v zelo težavnih razmerah skoraj šest mesecev.

Dne 5. novembra l. 1899. je pa bil imenovan za stolnega prošta. Papež Leon XIII. je pokojnika l. 1888. odlikoval s častnim križcem „Pro Ecclesia et Pontifice“, 11. maja 1901 pa imenoval za „protonotarja ad instar participantium“ in uvrstil s tem med rimske prelate (odličnjake).

Poleg skrbi, da je vestno izvrševal svoje mnogotere škofijske službe, je smatral L. Einspieler kot duhovnik za svojo vestno dolžnost, da je z radovoljno pomočjo pri dušnem pastirstvu porabil svoj ostali čas v korist cerkve, države in svojega ljubljene naroda. Tako je poučeval krščanski nauk 11 let na dekliški industrijski šoli v Celovcu; 8 let (1894 - 1902) je bil izpovednik Elizabetink; od l. 1875. je bil odbornik,